

NOTA BELLESTRAAT AFFLIGEM (Fase 2)

ADEDE Archeologisch Rapport 551 - 2020

JANSSENS DAVID

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 551

Nota
Bellestraat
AFFLIGEM

VERSLAG VAN RESULTATEN:
LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK
Fase 2

JANSSENS DAVID

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2020
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Sebastien Van Wetter & David Janssens
Kaartmateriaal	Merel Van Eynde en Katrien Van Den Berghe
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba. ADEDE bvba is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	- 5 -
2	Beschrijvend gedeelte	9
2.1	Fasering.....	9
2.2	Situatie terrein.....	10
2.3	Geplande werken	12
2.4	Bureauonderzoek	12
3	Projectspecifiek	12
3.1	Archeologische voorkennis	12
3.2	Aanleiding van het onderzoek.....	12
3.3	Doel van het onderzoek	13
3.4	Randvoorwaarden	13
4	Landschappelijk bodemonderzoek.....	14
4.1	Werkwijze en strategie.....	14
4.2	Assessmentrapport	15
4.2.1	Bodem	15
4.2.2	Boordigrammen.....	18
4.2.3	Boorbeschrijvingen.....	20
4.2.4	Boortransecten	21
4.2.5	Beantwoording onderzoeksvragen	24
5	Synthese	25
5.1	Besluit gespecialiseerd publiek	25
5.1.1	Archeologische waardering.....	25
5.1.2	Potentieel tot kennisvermeerdering en afweging verder onderzoek	25
6	Bibliografie.....	26
7	Lijst van figuren	27

1 Administratieve fiche

Projectcode	2020C64 (LBO)
Site	Bellestraat, Affligem
Projectsigle ADEDE	AFF-BEL
Ligging	Bellestraat 98, 1790 Affligem
Topografische kaart	Zie plannr. 1
Soort onderzoek	Landschappelijk bodemonderzoek
Aard van de vervolgwerken	Loods, overdekt busperron, verharding, parking
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	Simon Claeys 2017/00184
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bvba
Bibliografische referentie	Janssens D., 2020, Nota Bellestraat – Affligem fase 2, ADEDE Archeologisch Rapport 551, Gent.
Grootte projectgebied	10880m ²
Periode uitvoering	Maart - april 2020
Themen thesaurus Onroerend Erfgoed	Landschappelijk bodemonderzoek, Prospectie zonder ingreep in de bodem

 ADEDE
SEARCH & RECOVERY

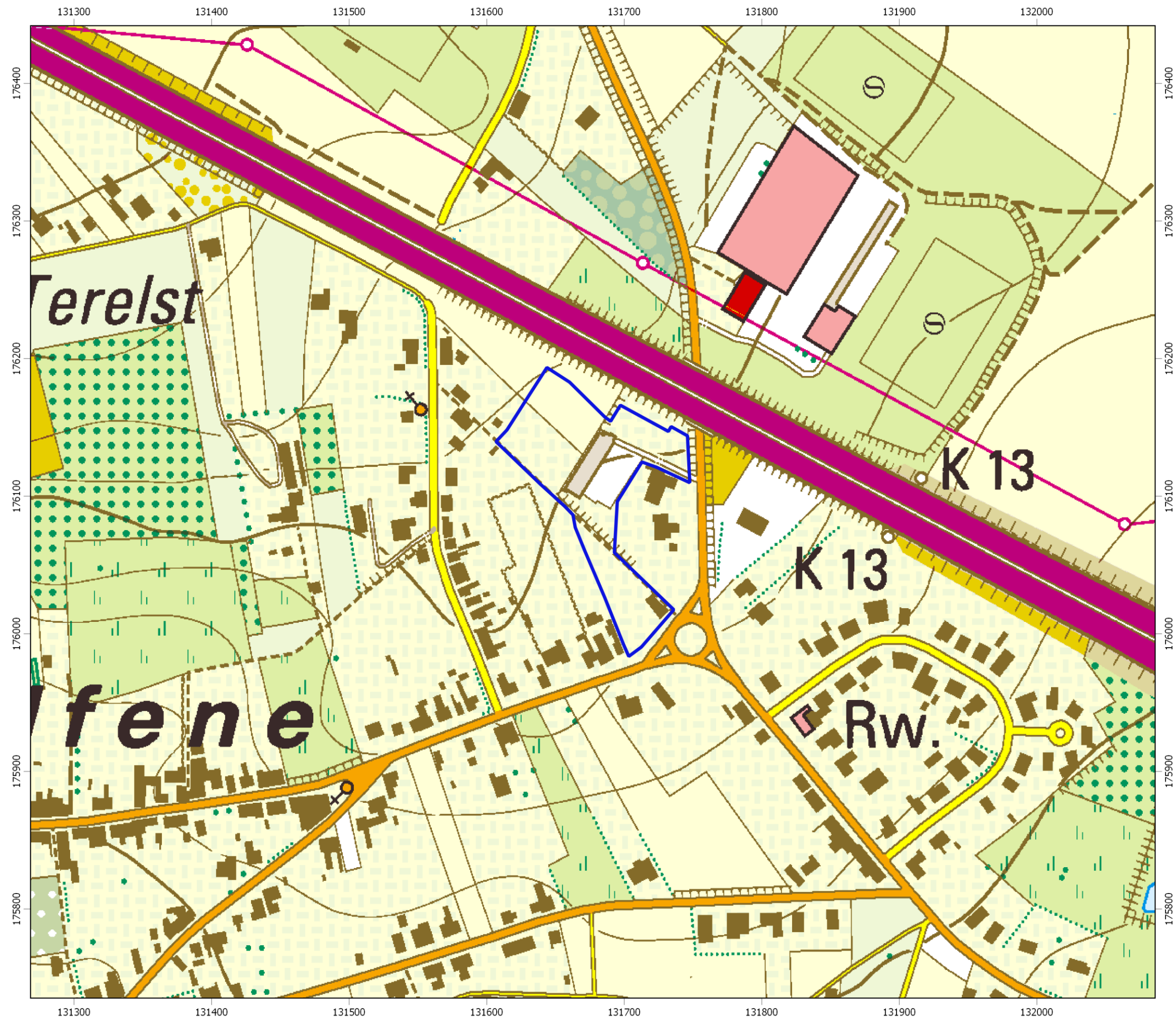
Affligem-Bellestraat

Projectgebied op Topografische kaart
2020C327 24/03/2020

© AGIV

Legende
 Projectgebied

0 50 100 150 m

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

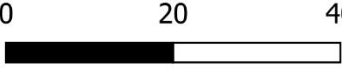
Affligem-Bellestraat

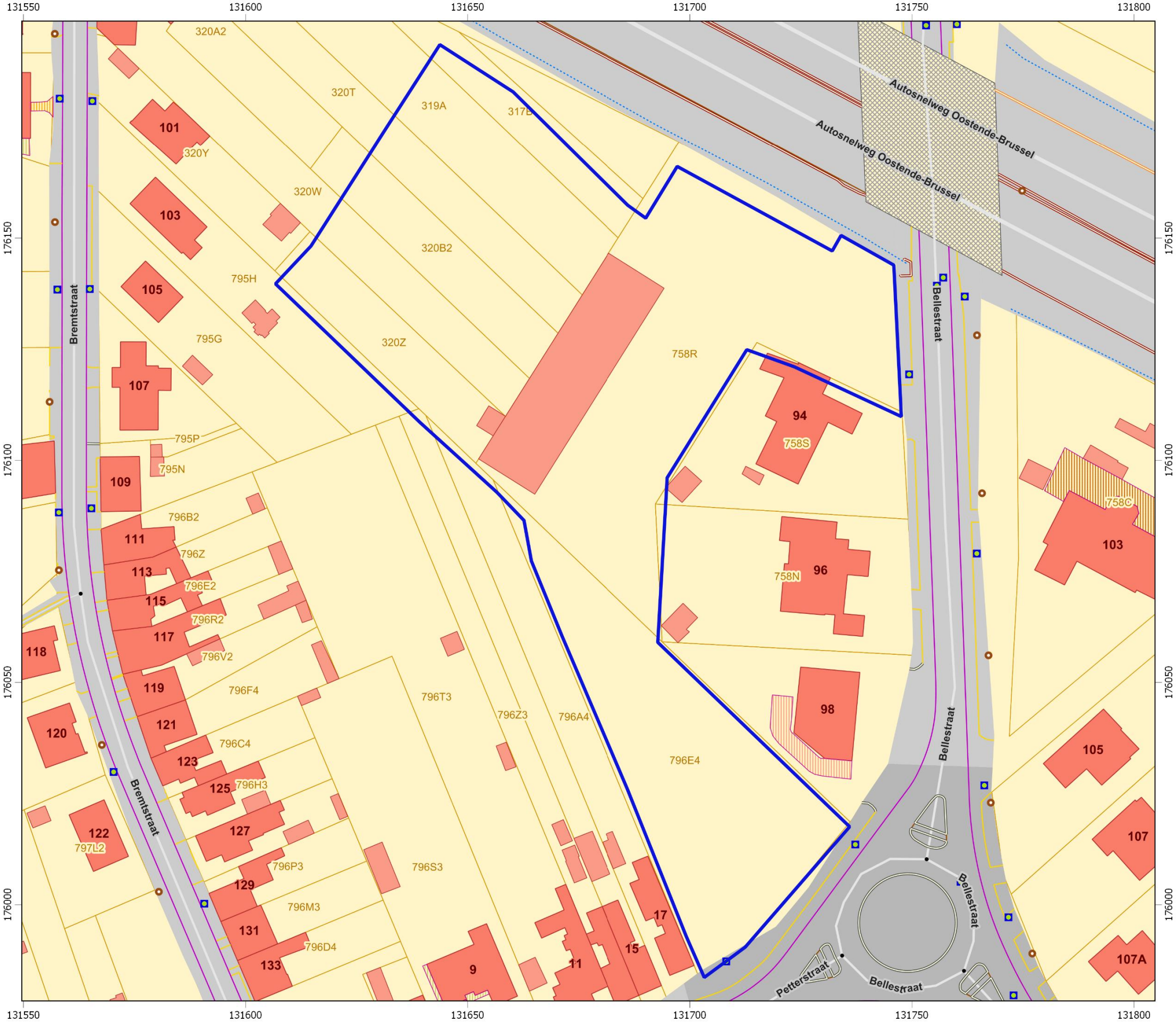
Projectgebied op GRB (kadaster)

2020C327 24/03/2020

© AGIV

Legende
 Projectgebied

Affligem-Bellestraat

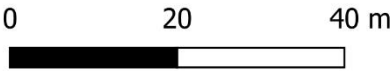
Projectgebied op recente luchtfoto

2020C327 24/03/2020

© AGIV

Legende

 Projectgebied

2 Beschrijvend gedeelte

2.1 Fasering

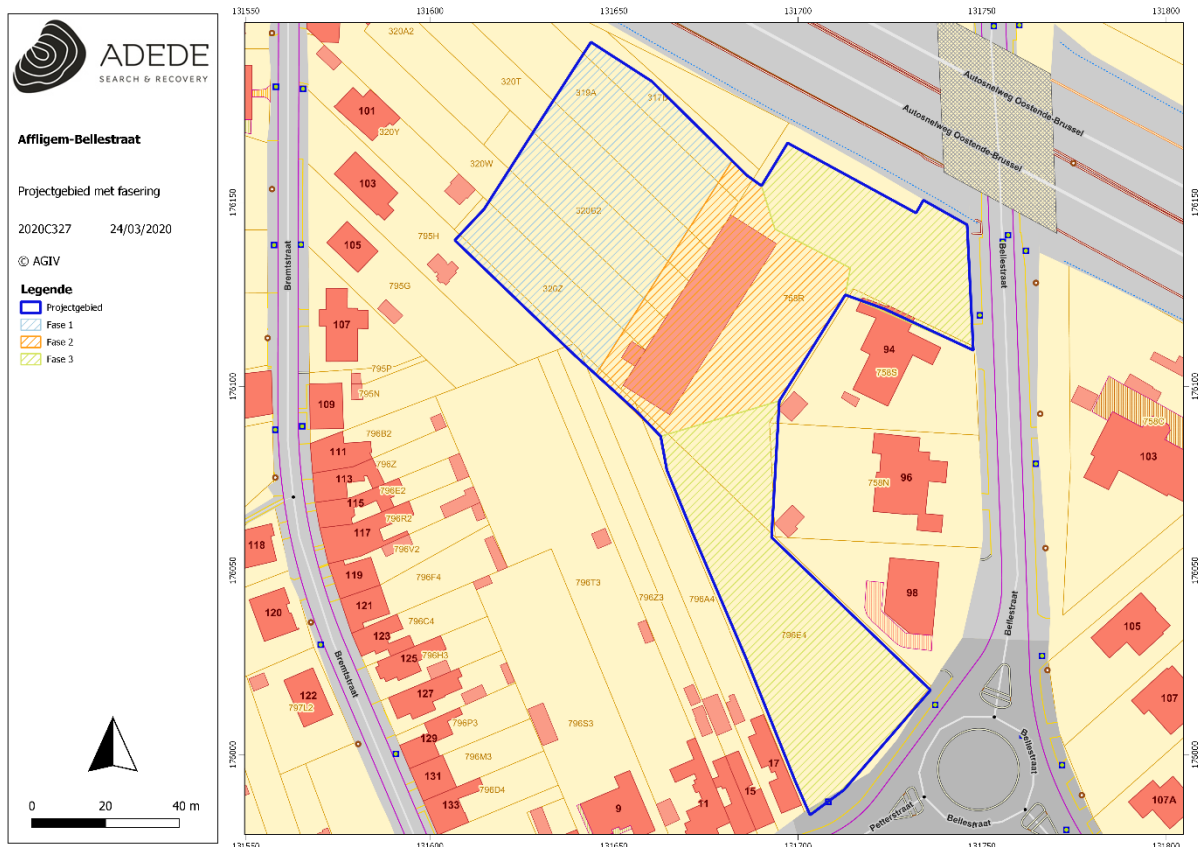
Het onderzoek aan de Bellestraat verloopt in verschillende fasen. Het landschappelijk bodemonderzoek werd voor het hele terrein uitgevoerd. Verder focust deze nota op het landschappelijk bodemonderzoek van fase 2, latere fasen dienen nog uitgevoerd te worden. De fasering werd tijdens de uitvoering licht gewijzigd op basis van enerzijds de geplande wijziging bij de opdrachtgever en anderzijds de vaststellingen op basis van het landschappelijk bodemonderzoek. Figuur 1, onderstaand, geeft de oorspronkelijke fasering weer, terwijl figuur 2 de gewijzigde versie weergeeft.

Een overzicht van de fases:

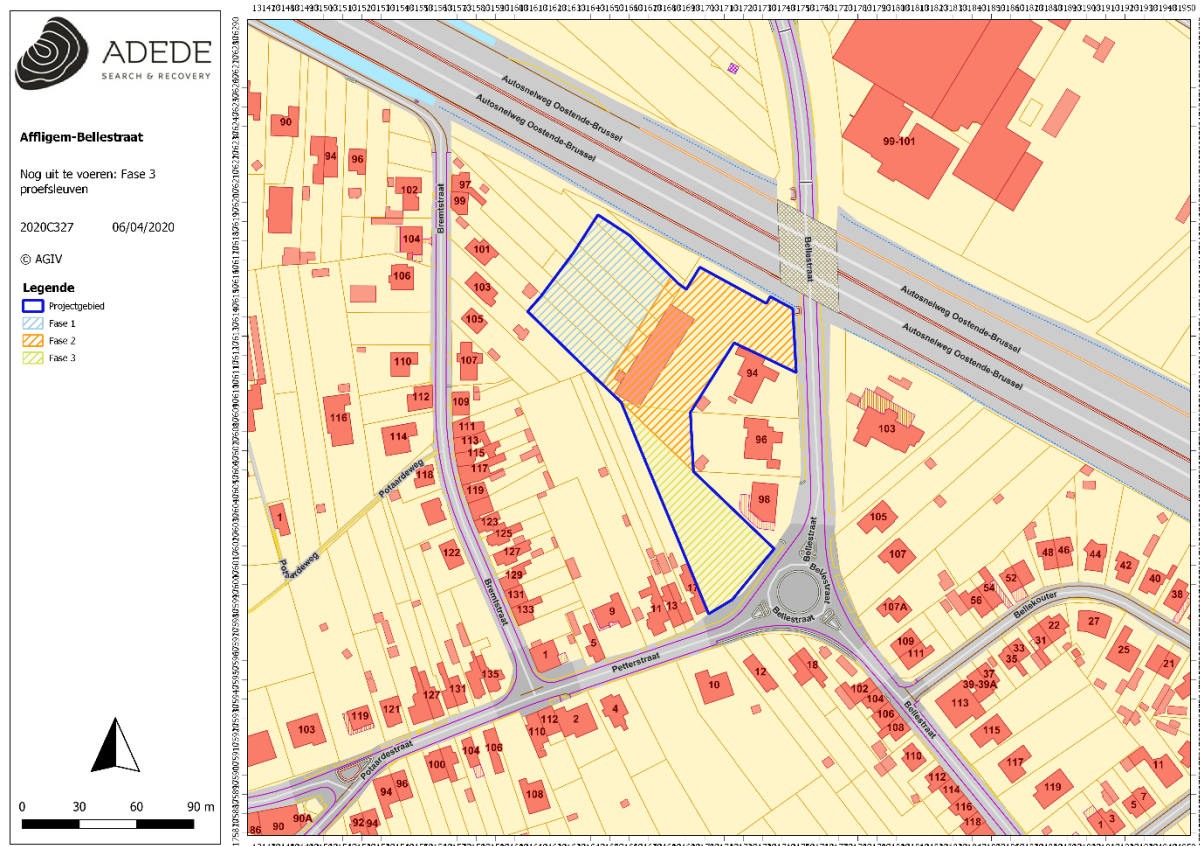
Fase 1: Op basis van het landschappelijk bodemonderzoek werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Dit werd behandeld in nota ID 14434.

Fase 2: Opdracht binnen deze nota.

Fase 3: Nog uit te voeren

Figuur 1. Projectgebied fase 1 tot 3 op GRB.

Figuur 2. Aangepaste fasering

2.2 Situatie terrein

De huidige toestand van het onderzoeksgebied is het gebruik van een loods met parking voor bussen. Het zuidelijke gedeelte van het onderzoeksgebied, dat grenst aan de Bellestraat, is braakliggend terrein. Het noordwestelijke gedeelte van het projectgebied bestaat uit weiland, dit weidegebied is tevens de locatie waar deze fase van het proefsleuven onderzoek plaats vond.

Figuur 3. Situatie van het projectgebied op het moment van de landschappelijke boringen met zich top de hellingen fase 2

2.3 Geplande werken

Ter hoogte van de huidige bebouwing zullen een nieuwe loods met carwash en een nieuw overdekt busperron gebouwd worden met 18 busstaanplaatsen. Rondom deze gebouwen zal er nieuwe monoliete verharding voor toegang en circulatie aangelegd worden, evenals nieuwe waterdoorlatende verharding en te regulariseren grindverharding voor het parkeren van 97 personenwagens. Naast deze bouwwerkzaamheden zal er ook een groenbuffer aangelegd worden. De nieuwe loods zal een kelder hebben met een hoogte van 2.80m. Ook zal er in het gebouw een liftschacht aanwezig zijn met een afmeting van 2m op 2m.

De geplande werken zullen gefaseerd gebeuren, waarbij eerst de bebouwing geplaatst wordt (fase 1) en nadien de bestaande bebouwing pas wordt afgebroken. Na de afbraak van de bestaande bebouwing wordt de luifel geplaatst, inclusief de verharding (fase 2). Pas nadat al deze werken gebeurd zijn, zal men aanvangen met de bouw van de parking en de toegangsweg (fase 3).

2.4 Bureauonderzoek

Voor de resultaten van het bureauonderzoek wordt verwezen naar de bekrachtigde archeologienota met id-nummer 7244.¹

3 Projectspecifiek

3.1 Archeologische voorkennis

Binnen het onderzoeksgebied werd tot op heden nog geen archeologisch (voor)onderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd. In de onmiddellijke omgeving van het projectgebied zijn wel een aantal CAI-meldingen terug te vinden die in de databank van de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) zijn opgenomen. Deze meldingen geven zicht op een rijk archeologisch verleden in het gebied en worden besproken in §3.4 *Archeologische situering van het projectgebied*.

3.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt en de ingreep in de bodem meer dan 1000m². De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/7244>

3.3 Doel van het onderzoek

Deze archeologische nota heeft tot doel om door middel van de bestaande archeologische, geografische, geologische, en historische bronnen de mogelijkheid tot het aantreffen van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied te onderzoeken. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een programma van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.

Volgende onderzoeksvragen worden in deze archeologienota behandeld:

- **Wat is de geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van de ondergrond in het plangebied?**
- **In hoeverre is deze opbouw nog intact?**
- **Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied?**
- **Alhoewel niet tot doel van het landschappelijk bodemonderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?**

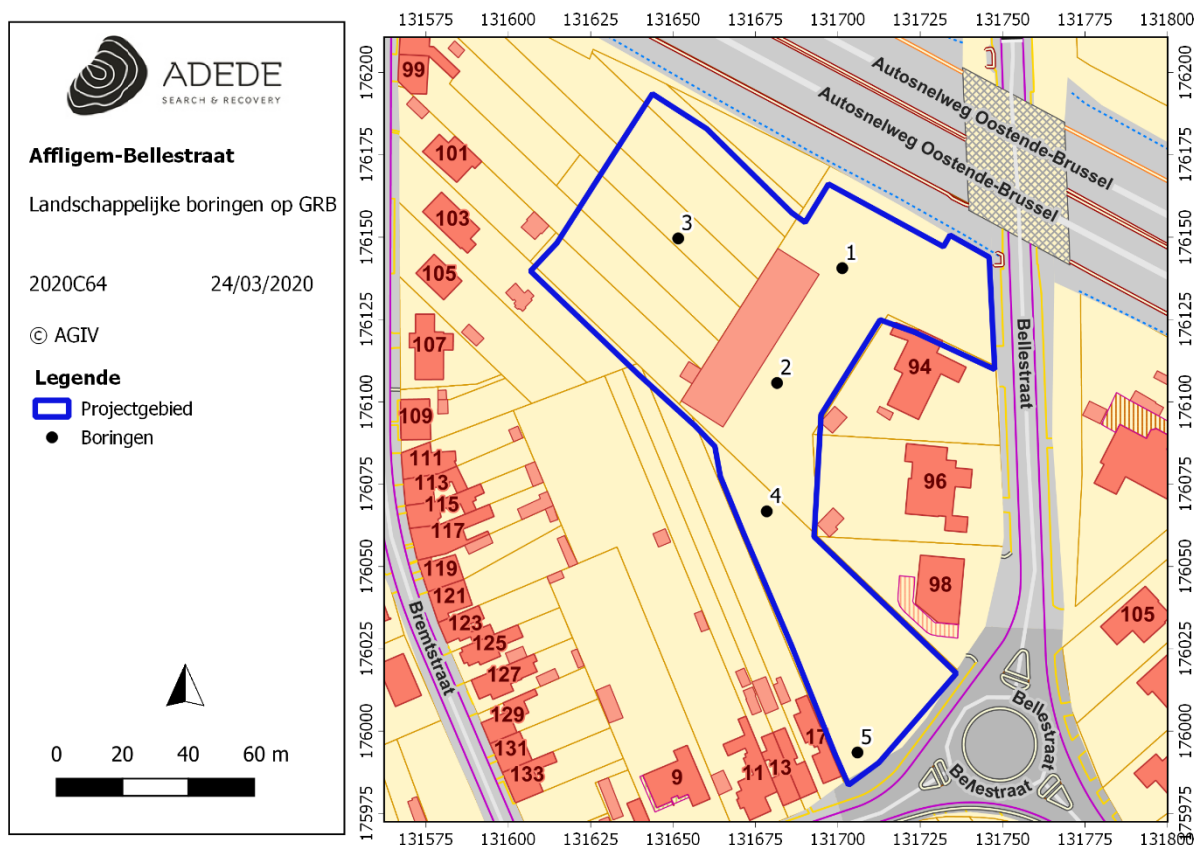
3.4 Randvoorwaarden

Ten tijde van het bureauonderzoek was nog bebouwing aanwezig op het onderzoeksterrein, bijgevolg kon verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem pas gebeuren nadat deze bebouwing was gesloopt, en diende zodus te gebeuren in uitgesteld traject.

4 Landschappelijk bodemonderzoek

4.1 Werkwijze en strategie

Op vrijdag 6 maart 2020 werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd door ADEDE bvba te Bellestraat 98, 1790 Affligem (2020C64). Er werden in totaal 5 boringen voorzien. Deze dekten het volledige projectgebied en geven als dusdanig een beeld van de bodemopbouw. De boringen werden geplaatst door middel van een edelmanboor van 7 cm en werden uitgevoerd door Katrien Van Den Berghe (archeoloog), bijgestaan door David Janssens (aardkundige) en Ruben Van Doorslaer (archeoloog). De boringen werden indien mogelijk tot in de C-horizont van de bodem geplaatst, of tot de maximum haalbare diepte. Op die manier kon verzekerd worden dat alle mogelijke antropogene niveaus, die zouden geroerd worden door de geplande bodemingrepen, zouden worden herkend. Het boorstaal werd uitgespreid in navolging van een boorgatmeting op een witte, neutrale achtergrond, gefotografeerd en geregistreerd.

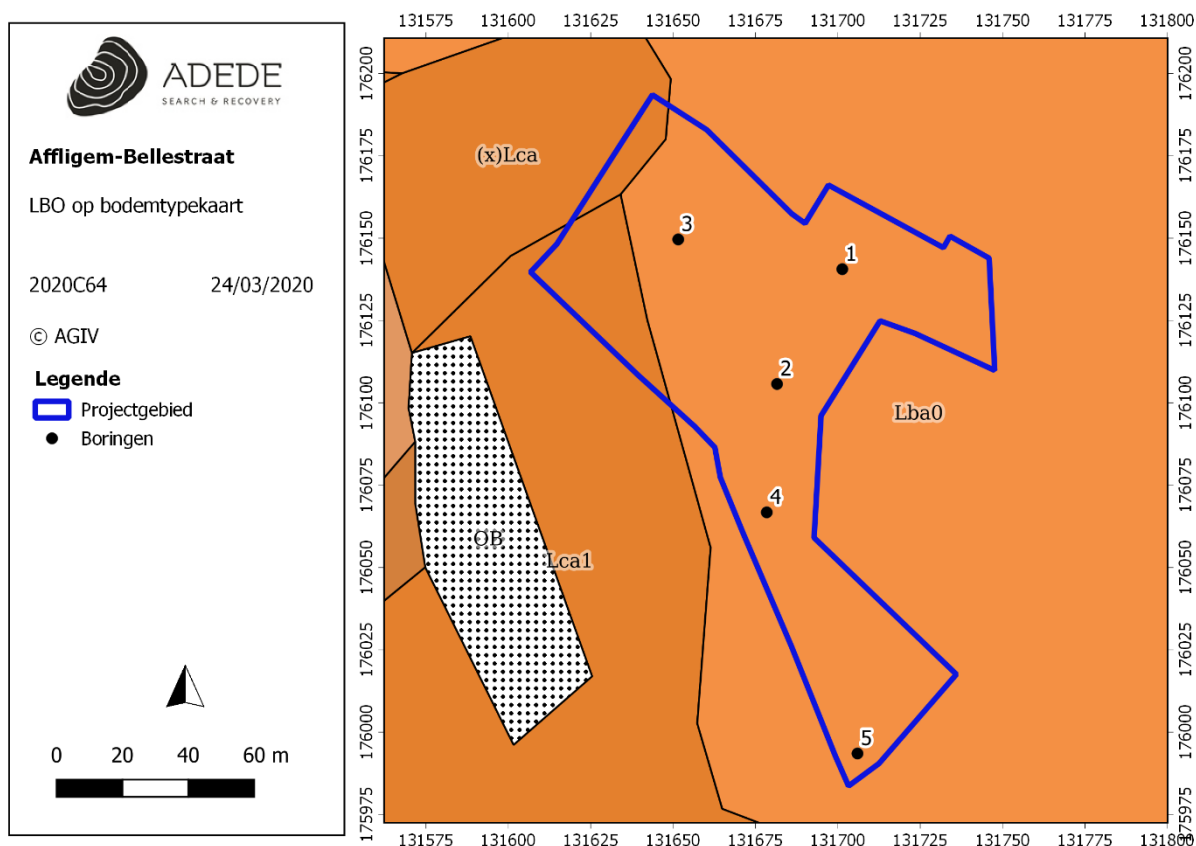
Figuur 4. Boorplan op GRB - basiskaart.

4.2 Assessmentrapport

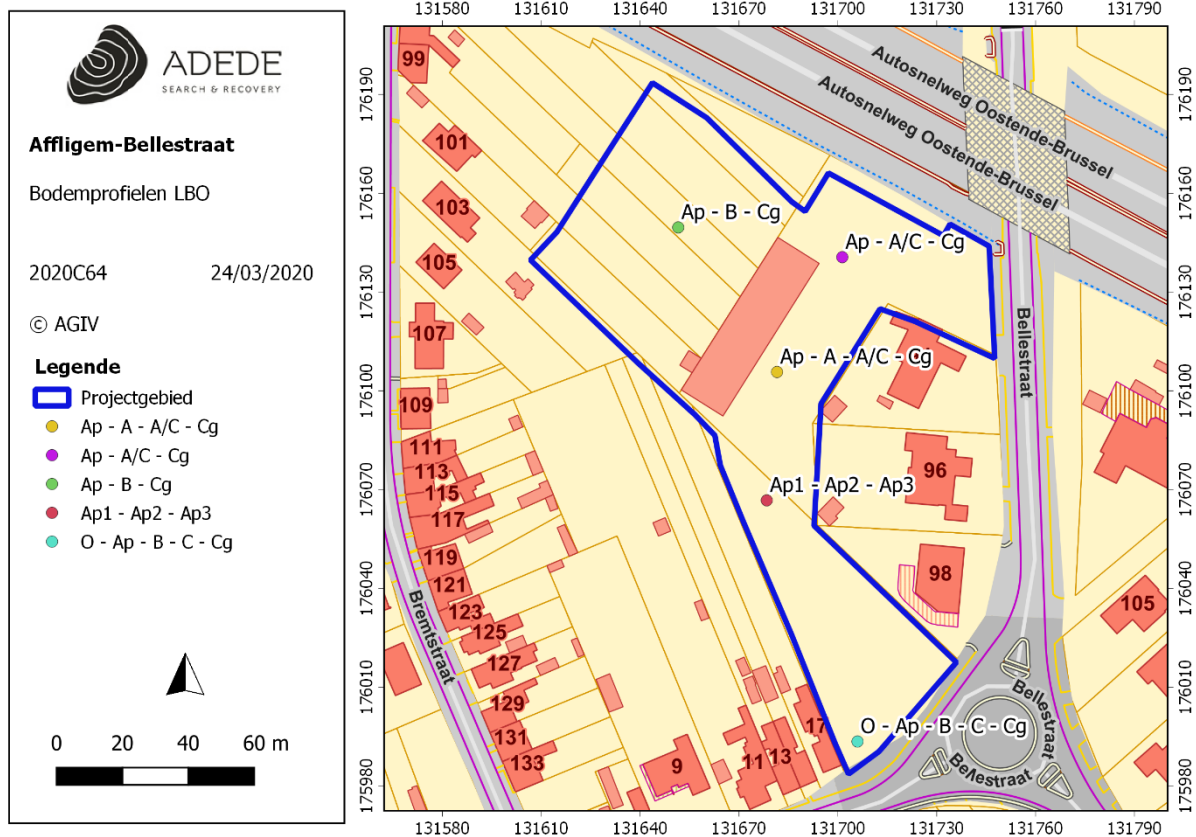
4.2.1 Bodem

Op de bodemtypekaart worden ter hoogte van de Bellestraat te Affligem drie verschillende bodemtypes aangegeven. Deze zijn **(x)Lca**, **Lba0** en **Lca1**. (x)Lca en Lca1 duiden op een zone waarbij de Ap rust op een E-horizont (ongeveer 40cm dik) of rechtstreeks op de textuur B. De textuur B is aangereikt met klei en sesquioxiden, het is een bruine zwaar zandleem. Roestverschijnselen komen voor tussen 80 en 120cm. Lba0 is een droge zandleembodem met een Ap van ongeveer 25cm dikte. Dit bodemtype is matig humeus en rust op een zwak humeuze, bruinachtige overgangshorizont van 30 tot 40cm dikte. Onder deze laag komt een meer kleiige textuur B-horizont voor. De ondergrond is soms gestratificeerd met afwisselend lemige en zandige laagjes. Roestverschijnselen komen voor dieper dan 120cm.

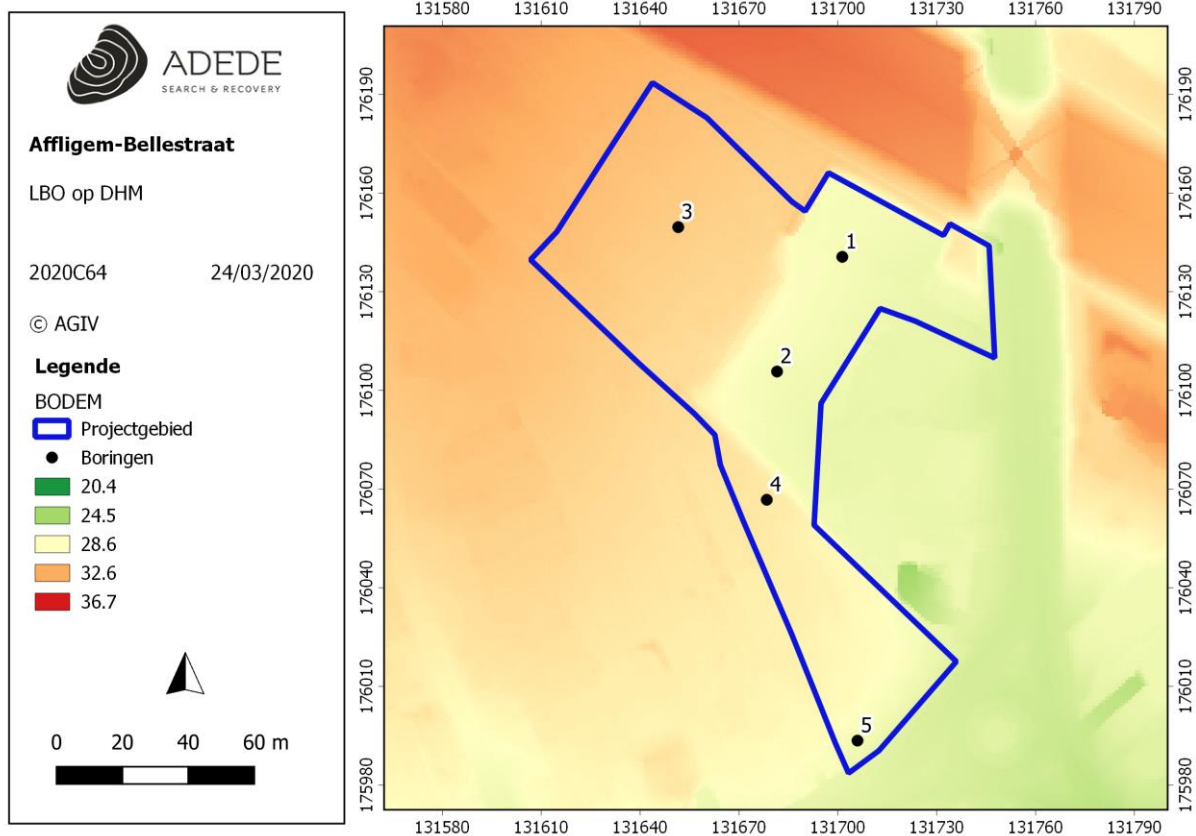
In totaal werden er 5 landschappelijke boringen uitgevoerd binnen het projectgebied. Met uitzondering van boorpunt 5 werd elke boring tot in de C-horizont geplaatst. Ze vertoonden telkens een Cg-horizont. Boring 3 en 4 vertoonden als enigen een intacte B-horizont. Boring 1 en 2 hadden een geroerde A/C horizont onder de Ap. Boring 5 was compleet verstoord en kon door puinlagen slechts tot 75 cm diepte worden uitgevoerd.

Figuur 5. Landschappelijke boringen op de bodemtypekaart.

Figuur 6. Bodemprofielen landschappelijke boringen.

Figuur 7. Bodemprofielen landschappelijke boringen.

In boring 1 en 2 kwam een niet intacte bodem naar voren. Op het digitaal hoogtemodel wordt duidelijk dat dit gedeelte van het projectgebied een afgraving heeft gekend, er wordt in dit gebied dan ook geen verwachting gesteld voor het aantreffen van een archeologische site gezien alle relevante archeologische niveaus vergraven zijn

4.2.2 Boordigrammen

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Landschappelijke boring Affligem - Bellestraat

Projectcode 2020C64		Datum 6/03/2020			
Project sigel AFF-BEL		Maximale diepte 2 m			
Klant Rantour/Tarch		Boordiameter 7 cm			
Adres Bellestraat 98, 1790 Affligem		Casing nvt			
		Boortype Edelman			
Boornummer Bp 1		Registratie door Katrien Van Den Berghe Controle door David Janssens			
TAW (m)	Horizont	Diepte (m)	Grafische log	Vochtigheid	Beschrijving
	Ap			D	Bruinzwarte zandleem
28	A/C	0.2		O	Geelbruine lemig zand
27.8		0.4		O	
27.6		0.6		O	
27.4	Cg	0.8		O	Geel lemig zand, roestverschijnselen
27.2		1		O	
27		1.2		O	
26.8		1.4		O	
26.6		1.6		O	
26.4		1.8		O	
26.2		2		G	

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Landschappelijke boring Affligem - Bellestraat

Projectcode 2020C64		Datum 6/03/2020	
Project sigel AFF-BEL		Maximale diepte 2 m	
Klant Rantour/Tarch		Boordiameter 7 cm	
Adres Bellestraat 98, 1790 Affligem		Casing nvt	
		Boortype Edelman	

Boornummer Bp 2					Registratie door Katrien Van Den Berghe Controle door David Janssens	
-----------------	--	--	--	--	---	--

TAW (m)	Horizont	Diepte (m)	Grafische log	Vochtigheid	Beschrijving
28.2	Ap			D	Donkerbruine zandleem
28	A	0.2		O	Bruine zandleem
27.8		0.4		O	
27.6		0.6		O	
27.4	A/C	0.8		O	Geelbruine zandleem
27.2	Cg	1		O	Geel lemig zand, roestverschijnselen
27		1.2		O	
26.8		1.4		O	
26.6		1.6		O	
26.4		1.8		O	
26.2		2		G	

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Landschappelijke boring Affligem - Bellestraat

Projectcode 2020C64		Datum 8/03/2020	
Project sigel AFF-BEL		Maximale diepte 2 m	
Klant Rantour/Tarch		Boordiameter 7 cm	
Adres Bellestraat 98, 1790 Affligem		Casing nvt	
		Boortype Edelman	

Boornummer Bp 3					Registratie door Katrien Van Den Berghe Controle door David Janssens	
-----------------	--	--	--	--	---	--

TAW (m)	Horizont	Diepte (m)	Grafische log	Vochtigheid	Beschrijving
31	Ap	0.2		N A T	Donkerbruin zandleem, wortels
30.8	B	0.4			Geelbruin zandleem
30.6		0.6			
30.4	Cg	0.8			Geel zandleem, roestverschijnselen
30.2		1			
30		1.2			
29.8		1.4			
29.6		1.6			
29.4	1.8				
29.2	2				

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Landschappelijke boring Affligem - Bellestraat

Projectcode 2020C64		Datum 8/03/2020			
Project sigel AFF-BEL		Maximale diepte 1,8 m			
Klant Rantour/Tarch		Boordiameter 7 cm			
Adres Bellestraat 98, 1790 Affligem		Casing nvt			
		Boortype Edelman			
Boornummer Bp 4		Registratie door Katrien Van Den Berghe Controle door David Janssens			
TAW (m)	Horizont	Diepte (m)	Grafische log	Vochtigheid	Beschrijving
	O			D R O O G	Bruinzwart lemig zand, wortels, humusaanrijking
29.6	Ap	0.2			Bruin lemig zand, wortels
29.4	B	0.4			Geelbruin lemig zand
29.2		0.6			
29	C	0.8			Bruingeel lemig zand
28.8		1			
28.6		1.2			
28.4		1.4			
28.2	Cg	1.6			Geel lemig zand, roestverschijnselen

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Landschappelijke boring Affligem - Bellestraat

Projectcode 2020C64		Datum 6/03/2020			
Project sigel AFF-BEL		Maximale diepte 0,75 m			
Klant Rantour/Tarch		Boordiameter 7 cm			
Adres Bellestraat 98, 1790 Affligem		Casing nvt			
		Boortype Edelman			
Boornummer Bp 5					
Registratie door Katrien Van Den Berghe Controle door David Janssens					
TAW (m)	Horizont	Diepte (m)	Grafische log	Vochtigheid	Beschrijving
28	Ap	0.2		D R O O G	Zwartbruine zandleem, grind, stenen, beton, baksteen
27.8					
27.6	Ap	0.4			Grijze zandleem, grind, stenen, beton, baksteen
27.4	Ap	0.6			Roodgrijze zandleem, baksteen, grind, stenen, beton
		0.8			

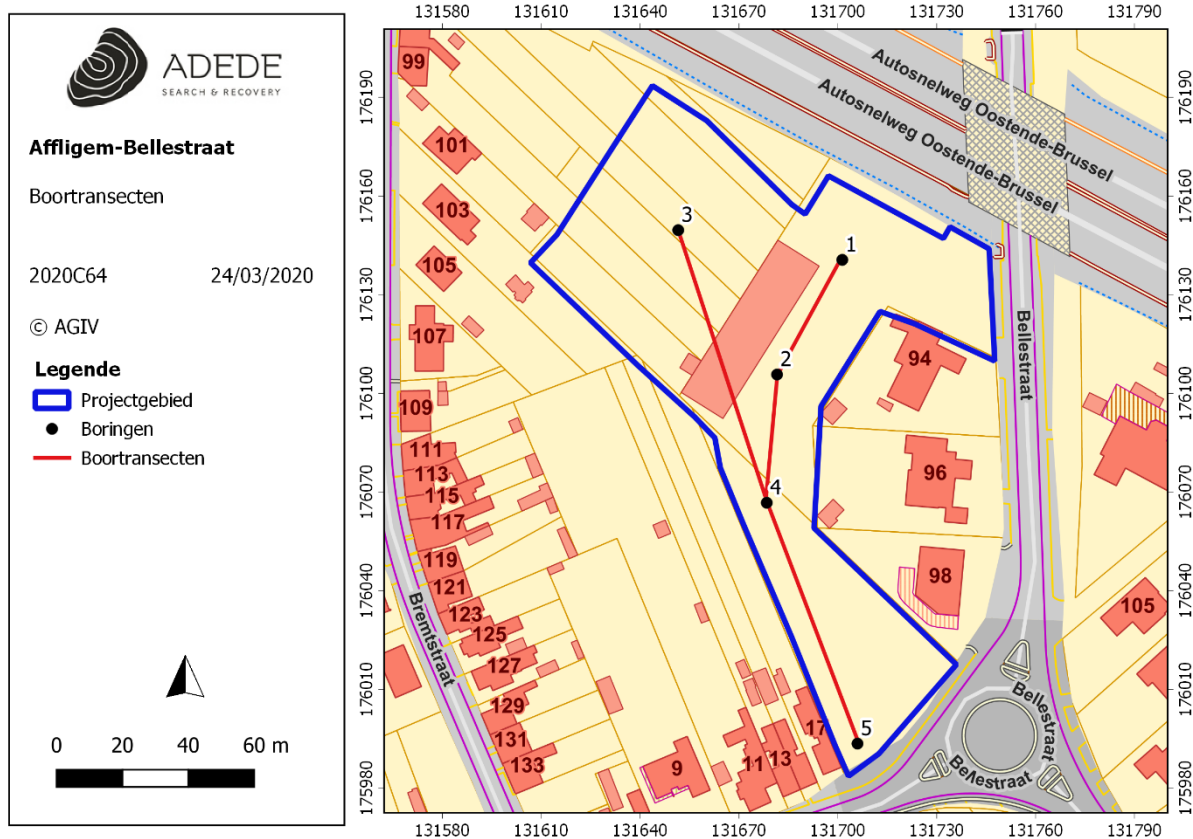
4.2.3 Boorbeschrijvingen

Nr.	Dieptes (cm)	Foto en beschrijving
BP 1	Ap: 0-15	
	A/C: 15-65	
	Cg: 65-200	
	Ap	Bruinzwarte zandleem, humeus
	B	Geelbruin lemig zand
	Cg	Geel lemig zand, roestverschijnselen
BP 2	Ap: 0-10	
	A: 10-70	
	A/C: 70-95	
	Cg: 95-200	
	Ap	Donkerbruine zandleem
	A	Bruine zandleem
	B	Geelbruine zandleem
	Cg	Geel lemig zand, roestverschijnselen
BP 3	Ap: 0-30	
	B: 30-80	
	Cg: 80-200	

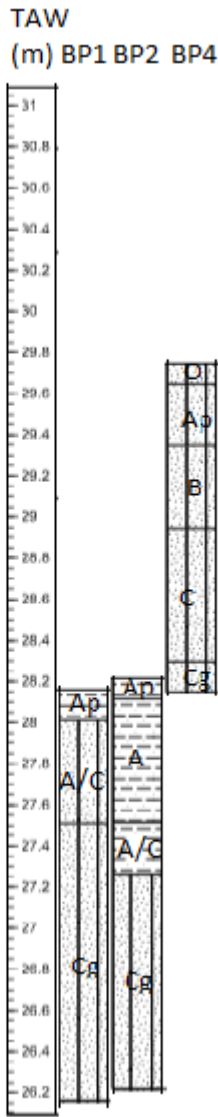
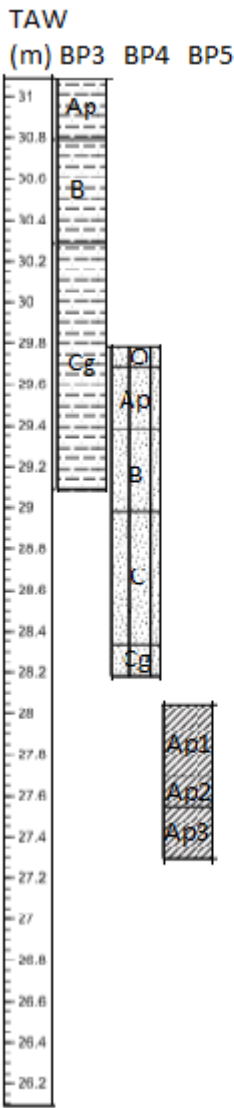
	Ap B Cg	Donkerbruin zandleem, wortels Geelbruin zandleem Geel zandleem, roestverschijnselen
BP 4	O: 0-10 Ap: 10-40 B: 40-80 C: 80-145 Cg: 145-160	
	O Ap B C Cg	Bruinzwart lemig zand, wortels, humusaanrijking Bruin lemig zand, wortels Geelbruin lemig zand Bruingeel lemig zand Geel lemig zand, roestverschijnselen
BP 5	Ap1: 0-35 Ap2: 35-50 Ap3: 50-75	
	Ap1 Ap2 Ap3	Zwartbruine zandleem, grind, stenen, beton, baksteen Grijze zandleem, grind, stenen, beton, baksteen Roodgrijze zandleem, baksteen, grind, stenen, beton

4.2.4 Boortransecten

De volgende boortransecten illustreren het verloop van de bodem binnen het projectgebied. Het eerste transect loopt in NW-ZO richting, het tweede NO-ZW.

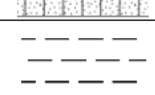
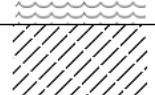

Figuur 8. Boortransecten op GRB kaart.

Figuur 9. Boortransecten.

Legende

Sand		Clay	
Sandy loam		Sandy clay	
Loamy sand		Loamy clay	
Loam		Peat	
Clayey loam		Disturbance	

Figuur 10. Legende boortranchen.

4.2.5 Beantwoording onderzoeksvragen

- **Wat is de geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van de ondergrond in het plangebied?**

Boringen 3 en 4 leunen aan bij de bodemkundige opbouw van het gebied op de bodemtypekaart, hier is een 'Lba0' bodem te herkennen. Bij geen van de andere 3 boringen werd een intacte natuurlijke bodemopbouw teruggevonden. Boorpunt 1 en 2 tonen aan dat dit deel van het gebied afgegraven is, dit is eveneens zichtbaar op het hoogtemodel. Boring 5 is volledig verstoord.

- **In hoeverre is deze opbouw nog intact?**

De bodemopbouw lijkt intact ter hoogte van boorpunt 3 en 4. Deze vaststelling ondersteunt de gegevens die beschikbaar zijn op basis van het Digitale Hoogtemodel.

- **Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied?**

Deze zijn mogelijks aanwezig ter hoogte van boorpunt 3 en 4. Ter hoogte van boring 3 werd reeds een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd².

- **Alhoewel niet tot doel van het landschappelijk bodemonderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?**

Neen

² Nota ID 14434

5 Synthese

5.1 Besluit gespecialiseerd publiek

5.1.1 Archeologische waardering

In opdracht heeft ADEDE in maart 2020 een landschappelijk bodemonderzoek met daaropvolgend een proefsleuvenonderzoek (fase 1) uitgevoerd aan de Bellestraat te Affligem. Het onderzoek werd uitgevoerd naar aanleiding van de aanleg van een nieuwe loods en bus stelplaatsen. In april 2018 werd binnen het plangebied een bureauonderzoek uitgevoerd waarbij op basis van de resultaten van dit onderzoek vervolgonderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven geadviseerd werd, voorafgegaan door een landschappelijk bodemonderzoek, ten einde het archeologische potentieel van de site te waarderen en te verfijnen.³

Reeds in het bureauonderzoek werden de werken opgedeeld in drie fasen, het landschappelijk bodemonderzoek besloeg het volledige onderzoeksgebied en dus alle fasen. De resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek tonen dat de bodem in fase 2 en in het noordelijke deel van fase 3 reeds afgegraven en verstoord zijn. Mede om deze reden, gepaard gaande met de voorgesteld planning van de opdrachtgever, werd besloten de initiële afbakening van fase 2 te vervolledigen met de noordelijke zone van fase 3. Onderzoek in deze zone is bijgevolg weinig opportuun.

5.1.2 Potentieel tot kennisvermeerdering en afweging verder onderzoek

Gelet op het ontbreken van archeologisch relevante lagen zoals vastgesteld tijdens het landschappelijk bodemonderzoek gekoppeld aan het Digitale Hoogtemodel kan besloten worden dat er ter hoogte van fase 2 geen kennisvermeerdering meer bestaat. Verder onderzoek zou zodus weinig archeologische meerwaarde kennen en ook vanuit kostenbatenperspectief niet te verantwoorden zijn. Bijgevolg acht ADEDE bvba voor dit onderzoeksgebied verder onderzoek niet noodzakelijk.

³ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/7244>

6 Bibliografie

Literatuur:

- Van Ranst E. & Sys C., 2000, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), Laboratorium voor Bodemkunde, Gent.
- Rochtus G., 2018, Archeologienota Bellestraat te Affligem (VI.-B.), ADEDE Archeologisch Rapport 290, Gent.

Onlinebronnen:

- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://onderzoeksbalans.onroenderfgoed.be/>.
- <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
- <http://www.geopunt.be/>
- <http://belgica.kbr.be>
- <https://cai.onroenderfgoed.be>
- <http://www.ngi.be>
- http://www.ngi.be/Common/ferraris_nl.pdf
- http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cplI63204_nl.html
- <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/7244>

7 Lijst van figuren

Figuur 1. Projectgebied fase 1 tot 3 op GRB.	10
Figuur 2. Aangepaste fasering	10
Figuur 3. Situatie van het projectgebied op het moment van de landschappelijke boringen met zich top de hellingen fase 2.....	11
Figuur 4. Boorplan op GRB - basiskaart.....	14
Figuur 5. Landschappelijke boringen op de bodemtypekaart.....	15
Figuur 6. Bodemprofielen landschappelijke boringen.	16
Figuur 7. Bodemprofielen landschappelijke boringen.	17
Figuur 8. Boortransecten op GRB kaart.....	22
Figuur 9. Boortransecten.....	23
Figuur 10. Legende boortransecten.	24

